

מאמר
ש"פ תולדות מבה"ח
כסלו ה'תשכ"ח

עם פיענוח ראשי תיבות, מבוא,
סיכום, וביאורים
המלצה שבועית

יחי אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד

לזכות תורמי ה"פלעדזש" החודשי בקביעות

שבזכותם מתפתחות פעולותינו בהתמדה בקביעות
לנחת כ"ק אד"ש מה"מ שתעמוד להם זכות זו בכל המצטרך בגו"ר
ובכולם רוויחי בטוב הנראה והנגלה בבני חיי ומזוני

ב"ה

אברך יקר,

זהירות, אוצר לפניך!

לקראת השנה החדשה, כאשר כל עם ישראל מתחיל את התורה מחדש, גם לך מגיע להתחיל את התורה מחדש, ובגדול! כל חסיד יודע את חשיבות לימוד המאמרים על-מנת להתקשר לרבי. 'הכתרתו' של הרבי נעשית במאמר!

היו שנים, פעם... בעבר הרחוק... היית יושב ולומד מאמר של הרבי, קצת מתאמץ, אבל מצליח. איזה עונג, איזו שמחה.

אבל היום... אתה רוצה ללמוד מאמר, אבל... עד שיש לך כמה דקות לפני התפילה ואתה מגיע לארון הספרים, אינך יודע איזה ספר לבחור. אין זמן לחפש בין כל הספרים ולנחש איזה מאמר יתאים לך כרגע.

מהיום זה לא צריך להשאיר רק כהיסטוריה, אין צורך להתרפק רק על העבר. עכשיו זה בהישג היד שלך. עשינו את העבודה בשבילך! בחרנו בקפידה מאמר מתאים ומקווים שתוכל ללמוד אותו לעומק בעזרת חומרי העזר שלנו. מטרתנו היא להקל על העומס הזה ולהעמיד לרשותך מאמר מובנה, נגיש ומעשיר המאפשר לך פשוט להתעמק בתורתו של משיח.

כל מאמר מגיע עם מבוא, הסברים נחוצים וסיכום שיעזרו לך להבין את מהותו וליישם את תורתו בחיי היומיום שלך. כדי לשפר עוד יותר את חוויית הלמידה שלך, אנו מציעים גם שיעור קצר של כ-51 דקות על המאמר מאת הרב נחמיה גרייזמן.

אנו מאמינים שהפרויקט הזה אינו רק לימוד מאמר חד פעמי; פרויקט זה נועד להיות חוויה מתמשכת וסוחפת. נהיה כאן איתך, שבוע אחר שבוע, נציע הדרכה, הסברים וסיכומים כדי להגביר את הבנתך במאמר הנבחר. זו הזדמנות עבורך הן לחזק את הידע התורני-חסידים שלך, והן ובעיקר - לחזק את הקשר שלך עם הרבי.

כאשר אתה יוצא למסע הזה - נשמח לקבל את המשוב וההצעות שלך כדי להפוך את המתנה הזו לטובה עוד יותר.

אנו מקווים שהפרויקט הזה יהפוך לחלק בלתי נפרד מהחיים החסידיים שלך, ואנו מצפים לצעוד יחד איתך בנתיב זה עד ביאת גואל צדק, בהתגלותו של הרבי מלך המשיח שליט"א, תיכף ומיד ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מחלקת הוצאה לאור

של התאחדות החסידים

הקדמה למאמר

עימות מתוחכם ומלא אמוציות. המריבה בין יעקב ועשיו. יד יעקב על העליונה בהשגת הברכות על-ידי יעקב, אך עשיו מעוניין לנקום ויעקב בורח מבית הוריו חסר-כל לעבודת פרך בנכר.

על מה המהומה? מהו הסוד הטמון בברכותיו של יצחק שגרם לעימות הזה? ומדוע יצחק רצה לברך דווקא את עשיו ויעקב "איש תם" לקח את הברכות במרמה?

הכול סביב כמה מילים: "ויתן לך האלוקים וגו'". אנו רגילים לומר את המילים הללו כל שבוע, מיד בתחילתו. רגע אחרי "הבדלה" ויציאת השבת. זוהי ברכתו של יצחק ליעקב-ישראל ולזרעו - אנו, בני ישראל.

מהם משמעותם של פסוקים אלו? מה מיוחד דווקא במ לפתוח כל שבוע של יהודי?

במאמר שלפנינו מקבל הסיפור פנים חדשות לגמרי. לא עוד עימות חלילה, כי אם מהלכים אלוקיים הנוגעים לכל אדם מישראל לדורי דורות.

באותן ברכות טמון הכח האלוקי שבכל יהודי להתגבר על המניעות והעיקובים שמבית ומחוץ, לנצלם לקדושה ולצמוח מהם, בלשון החסידות "עבודת הבירורים". המאמר מפליג במעלתו של כח אלוקי זה בעילוי אחר עילוי עד עצמות ומהות ממש (!), ומבאר כיצד כל זה נכלל בברכת "ויתן לך האלוקים".

בס"ד. ש"פ תולדות, מבה"ח כסלו ה'תשכ"ח

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו', וידוע הדיוק בזה², הרי כל הברכות הם משם הוי', דשם אלקים הוא מדת הדין והצמצום והברכות שענינם הוא המשכה והשפעה הם משם הוי', וכמו ברכת כהנים שבכל ג' הפסוקים³ נזכר שם הוי', ובברכה זו אומר ויתן לך האלקים. ויש להוסיף, שדיוק זה (ושגבי ברכה נזכר שם אלקים) הוא גם בברכה הראשונה שנתברך יצחק אחרי מות אברהם דכתיב בה'⁴ ויברך אלקים את יצחק בנו. דבכל הברכות שברך הקב"ה את אברהם⁵ [וגם בהברכות שברך את יצחק שלאחרי זה]⁶ נאמר שם הוי', ומזה משמע, דברכה הראשונה שברך את יצחק שנאמר בה ויברך אלקים והברכה שברך יצחק ויתן לך האלקים שייכות זו לזו⁷.

ב) ויש לומר נקודת הביאור בזה על פי המבואר בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות², שההשפעה הנמשכת מהגבורות היא גדולה יותר מההשפעה הנמשכת מהחסדים³. כי חסדים הם בטבע הקרירות ולכן ההשפעה מהם היא בהגבלה, מה שאין כן הגבורות

(1) פרשתנו (תולדות) כו, כח.

(2) ד"ה ויתן לך בתו"ח פרשתנו (ח, סע"א). אוה"ת פרשתנו (קסא, סע"ב). רד"ה זה תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' סה). תרס"ו (המשך תרס"ו ע' פה). תרפ"ד (סה"מ תרפ"ד ע' קג). ה'תש"ב (סה"מ ה'תש"ב ע' 66). ועוד.

(3) נשא ו, כד-כו.

(4) חיי שרה כה, יא.

(5) ר"פ לך לך. שם יב, ז. יג, יד ואילך. ועוד. וירא כב, טז ואילך. חיי שרה כה, א.

(6) פרשתנו כו, ב ואילך. שם, יב. כד.

(7) בד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט - רמז, א-ב.

ביאורים

א. סיכום סעיף א: בברכת יצחק "ויתן לך האלוקים וגו'" מופיע שם 'אלוקים' המורה על מידת הדין והצמצום, אף על פי שבדרך כלל הברכות הן משם הוי'. בדומה לכך, אף בברכה הראשונה שנתברך יצחק מהקב"ה נאמר "ויברך אלקים". מכאן ששתי הברכות שייכות זו לזו בכך ששניהן ממידת הגבורה.

ב. לכאורה קשה: ידוע שמידת הגבורה מתאפיינת בדין וצמצום (כנ"ל בסעיף הקודם), כיצד אם כן מבואר כאן להיפך, שההשפעה ממנה היא גדולה ביותר?! והביאור: במידת הגבורה שתי עניינים: א. חיות אלוקית מרובה (הרבה יותר ממידת החסד). ב. השפעת החיות במידה וצמצום. כאשר מתרחש תהליך הנקרא "המתקת הגבורות" (על ידי המשכת החסדים בגבורות), המאפיין השני - השפעת החיות בצמצום - מתבטל, ומעתה ריבוי החיות העצום שבמידת הגבורה מושפע למטה (על פי סידור עם דא"ח המצויין כאן).

שהם בחמימות, ההשפעה מהם היא באופן של תגבורת, ועד לריבוי בלי גבול. ועל פי זה מבאר שם שדוקא יצחק ברך ברכות נעלות כאלו (מטל השמים ומשמני הארץ וגו'), שלא מצינו ברכות כאלה לא באברהם ולא ביעקב, כי יצחק הוא גבורה⁸, ולכן הברכות דיצחק הם בריבוי גדול. ועל פי זה יש לומר פירוש הכתוב⁹ ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו, דכחיי אברהם (בחינת חסד¹⁰) האיר בחינת החסד דלמעלה, ולאחרי מות אברהם, שאז היתה ההנהגה (כולל ההנהגה דלמעלה) על פי מדתו של יצחק, גבורה, נמשכו הברכות מהגבורות דשם אלקים¹¹ שהם ברכות נעלות יותר מהברכות הנמשכות מהחסדים. וזהו גם שבברכת יצחק ליעקב כתיב ויתן לך האלקים, שההשפעה תהי' בריבוי ובתגבורת¹².

ג) והנה הברכה שברך יצחק ויתן לך האלקים היא ברכה נעלית יותר מהברכה דויברך אלקים את יצחק בנו. שהרי הברכה שנתברך יצחק מאלקים היתה נמשכת לבניו גם אם לא הי' מברכם, וכפירוש רש"י על הפסוק¹³ ויברך אלקים את יצחק בנו, שאברהם נתיירא לברך את יצחק מפני שצפה את עשיו יוצא ממנו, אמר יבוא בעל הברכות ויברך את אשר ייטב בעיניו ובא הקב"ה וברכו. דמזה מובן, דכמו שבאם הי' אברהם מברך את יצחק, היתה נמשכת הברכה גם לעשו גם אם לא הי' מברכו, כמו כן הוא גם בנוגע להברכה שברך אלקים את יצחק, דברכה זו נמשכה מעצמה לשני בניו, גם לעשו. והברכה שברך יצחק ויתן לך האלקים מטל השמים וגו' היא ברכה נעלית יותר. וזהו גם מה שיעקב השתדל ביותר ועשה כמה ענינים שלא כדרכו¹⁴ בכדי לקבל הברכות, אף שהברכה דויברך אלקים את יצחק היתה נמשכת אליו מעצמה, כי הברכה

8) זח"ג ג, סע"ב ואילך (ברע"מ). ז"ח ר"פ תולדות (כו, ג). ובכ"מ.

9) ראה סידור שם, שההשפעה מהגבורות דיצחק היא דוקא לאחרי שנמתקות בהחסדים דאברהם. ועפ"י י"ל לשון הכתוב את יצחק בנו - בנו של אברהם.

10) חיי שרה שם. וראה גם תנחומא באבער לך לך ה. וש"נ.

11) היפך הטבע דיעקב איש תם (פרשתנו כה, כז). וראה סה"מ ה'תש"ג ע' 186, דעשיית עניני מרמה ע"י יעקב איש תם, הוא "מס"ג ממש", ואעפ"כ עשה זה בכדי לקבל הברכות.

ביאורים

ג. סיכום סעיף ב: הברכות הנמשכות ממידת הגבורה הם באופן של ריבוי ובלי גבול. לפי שמידתו של יצחק היא מידת הגבורה, ברך ברכות נעלות מאוד ממידת הגבורה. כמו כן הברכות שנתברך יצחק מהקב"ה הן ממידת הגבורה, לפי שההנהגה מלמעלה נקבעה על פי מידתו של יצחק.

ויתן לך האלקים מטל השמים וגו' היא נעלית יותר מהברכה דויברך אלקים את יצחק".¹²
ד) **וְיִוָּבֵן** זה בהקדים המבואר בתורה אור פרשתנו¹² ובכמה דרושים¹³, דזה שרצה יצחק לברך את עשו אף שידע שאין שם שמים שגור בפיו¹⁴, כי יצחק ראה שבעשו יש ניצוצות דקדושה גבוהים מאה, ולכן רצה לברכו, להמשיך עליו אור עליון, שעל ידי זה יתבררו הניצוצות שבו. אלא, שבאם הי' נמשך אור זה על עשו (שלא על ידי יעקב) הי' באחד משני פנים, או שהי' נבלע בו או שהיתה מתבטלת מציאותו. ובכדי שיהי' הבירור דעשו הוא על ידי יעקב דוקא".¹⁵ ולכן סיבב הקב"ה שיצחק יברך את יעקב והמשכת אורות העליונים (טל השמים ומשמני הארץ) תהי' ליעקב, שעל ידי זה יברר את הניצוצות שבעשו".

ה) **וְלֵהֲבִין** מהי הבחינה דאורות העליונים שעל ידם מתבררים הניצוצות, יובן זה מהמבואר בתורה אור שם ובדרושים הנ"ל¹⁶, שהקליפות הם במספר י"א.

12) ד"ה ראה ריח בני (כ, ב ואילך). וראה הגהות הצ"צ על המאמר - באוה"ת פרשתנו קנא, ב ואילך. שם קנו, א ואילך.

13) ד"ה ויתן לך תרנ"ד. תרפ"ה. ה'תש"ב. ועוד.

14) פרש"י פרשתנו כו, כא.

בב"ר פרשתנו (פס"ה, יט): "שאינ עשו מזכיר שמו של הקב"ה". ולכאורה צ"ל שכ"ה גם הכוונה בפירוש רש"י שם. כי באם נאמר שכוונת רש"י היא רק "שאינ ש"ש שגור בפיו" (אבל לפעמים הוא מזכירו) - זה שאמר (פעם אחת) "כי הקרה ה' אלקיך" (פרשתנו שם, כ) לא הי' מטיל ספק אצל יצחק אם זה עשו. ולהעיר שבד"ה ויתן לך תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' סה) מביא מפירוש"י "דאינ עשו מזכיר שם שמים".

15) וראה גם ד"ה בסוכות תשבו ה'תשמ"א ס"ג ובהנסמן שם (סה"מ מלוקט ח"ב ע' כג ואילך).

ביאורים

ה. **סיכום סעיף ג:** הברכה שנתברך יצחק מאלוקים נמשכה מעצמה גם לבניו, ומכך שיצחק נזקק לברך את בניו בברכה נוספת - "ויתן לך" - מוכח שהיא נעלית יותר.

ה. **ליתר ביאור - עולם הקליפות מחולק לשניים:** קליפת נוגה, וג' קליפות הטמאות. אילו האור העליון היה נמשך באופן ישיר - ללא צמצום - לברר את הקליפות, הרי שקליפת נוגה היתה מתבטלת לגמרי, וג' הקליפות הטמאות היו נותרים ללא שינוי, מחמת שהאור היה "נבלע" בהם בלי לפעול בהם. לכן, הבירור נעשה על ידי יעקב, כי יעקב הוא 'קו האמצעי' המאזן בין חסד לגבורה, כלומר, נוצר אור אלוקי מצומצם, אשר בכוחו לחדור בקליפות, לבררם ולהעלותן לקדושה (על פי המ"מ המצויינים כאן).

ו. **סיכום סעיף ד:** תוכן ברכתו של יצחק היא המשכת אור עליון אשר בכוחו לברר את ניצוצות הקדושה שבעשיו. לכן רצה יצחק לברך את עשיו, אלא שהי' סיבב שיברך את יעקב כי הבירור יתכן דווקא על ידו.

דבקדושה הוא מספר עשר, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר¹⁶, מה שאין כן בסטרא אחרא יש י"א כתרין דמסאבותא¹⁷. וזהו גם שבקטורת היו י"א סממנים, בכדי לברר את הי"א כתרין דמסאבותא. וזה שהסטרא אחרא היא במספר י"א, הוא, כי מונים גם את החיות שמחי' אותם. דבקדושה החיות של העשר ספירות [ועל דרך זה כל ענין שבקדושה, שכל ענין הוא במספר עשר¹⁸] נמשך בפנימיותם ומתאחד עמהם, ולכן אינו נמנה בפני עצמו. מה שאין כן בסטרא אחרא, החיות שמחי' אותם מובדל מהם [דאם הי' נמשך בתוכם בפנימיותם הי' מובלע בהם ולא הי' בחינת חיות], ולכן הוא נחשב בפני עצמו.

והנה הסטרא אחרא היא לעומת זה דקדושה. ומזה מובן, דזה שבלעומת זה יש בחינה הי"א שמובדלת מהעשר, יש גם בקדושה לעומת זה, שישנה מדריגה שלמעלה מהעשר ספירות ומובדלת מהם. [אלא שבקדושה, בחינה זו אינה החיות של העשר ספירות [דהחיות של העשר ספירות מתלבש בתוכם ומתאחד עמהם כנ"ל. ובחינת המקיף שלמעלה מהעשר ספירות הוא ענין לעצמו¹⁹] ולכן אינה נמנית עמהם, אנת הוא חד ולא בחושבן²⁰, מה שאין כן בסטרא אחרא, שבחינת המקיף הוא החיות שלהם, צריך לכלול גם את המקיף במספרם (כי בלי המקיף אין להם חיות²¹), ולכן הם במספר י"א]. ועל פי זה מובן, שהבירור די"א כתרין דמסאבותא הוא ע"י המשכת המקיף שלמעלה מעשר ספירות, שאינו נמנה עמהם (בחינת עתיק²²), דוגמת בחינה הי"א שבסטרא אחרא שהיא מובדלת מהם כנ"ל. וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים, דענין הראשון שבברכת יצחק הוא טל, טלא דעתיקא²³, כי בכדי לברר הניצוצות שבעשו הוא על ידי המשכת בחינת עתיק, כנ"ל²⁴.

16) ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה זח"ב קפו. ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ו.
 17) ראה ע"ח שער יא (שער המלכים) פ"י. פע"ח שער ו (שער הקדישים) פ"ד. וראה (נוסף לתו"א ואוה"ת שם) בהנסמן בד"ה בסוכות תשבו הנ"ל הערה 45.
 18) פרדס שער ב (שער טעם האצילות).
 19) ראה ד"ה ויתן לך תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' סח).
 20) תקו"ז בהקדמה ("פתח אליהו") יו, א.
 21) ראה ד"ה ויתן לך הנ"ל (סה"מ שם ע' סז).
 22) ראה ד"ה הנ"ל שם ע' סח אופן הב'.
 23) זהר פרשתנו קמג, ב. תו"א פרשתנו שם (כ, ג).

ו) **והנה** בכדי שתהי' המשכת עתיק למטה ועד שעל ידי זה יהי' בירור הניצוצות שבסטרא אחרא, הוא דוקא על ידי המשכת עצמות אור אין סוף שלמעלה גם מעתיק. דעתיק מצד עצמו מכיון שענינו הוא שהוא נעתק ומובדל מהשתלשלות (עתיק מלשון נעתק²⁴). אי אפשר שיומשך למטה, ובכדי שיומשך למטה הוא דוקא על ידי עצמות אור אין סוף שאינו מוגדר בשום גדר. ועל פי זה יובן העילוי והחידוש דברכת יצחק ויתן לך האלקים גו' על ויברך אלקים את יצחק, כי הברכה ויתן לך האלקים היא שתהי' ההמשכה למטה לברר את הניצוצות שבעשו, והמשכה זו היא מעצמות אור אין סוף, כנ"ל. וזהו ויתן לך האלקים (האלקים בה' הידיעה), בחינת העלם העצמי דאין סוף, שמשם הוא כח הבירורים²⁵.

וזהו²⁶ מה דאיתא במדרש²⁷ מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה דגן זה תלמוד וכו', דלכאורה אינו מובן, הרי גם לולי ברכת יצחק היתה התורה ניתנת לישראל, שהרי כוונת הבריאה היתה בשביל שישראל יקבלו את התורה ותנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית כו' אם ישראל מקבלים התורה כו'²⁸, ומהו שברכו בתורה. וידוע הביאור בזה, דברכת יצחק היתה על ענין היגיעה בתורה שעל ידי זה מגיעים למעלה מבחינת התורה כמו שהיא מצד עצמה. דהתורה מצד עצמה היא חכמתו של הקב"ה, ולמעלה יותר - חכמה סתימאה, ועל ידי היגיעה בתורה, יגיעה בדרך אור חוור²⁹, מגיעים להעלם

(24) תו"א מג"א צח, רע"ג. ובכ"מ.

(25) סד"ה ויתן לך תרס"ו (המשך תרס"ו ס"ע צג).

(26) בהבא לקמן (עד סוף הסעיף) - ראה ד"ה ויתן לך תרס"ו. וראה גם ד"ה ויאמר לו יהונתן ה'תשל"א (סה"מ מלוקט ח"א ע' קיג ואילך).

(27) ב"ר פרשתנו פס"ה, ג.

(28) שבת פח, א.

ביאורים

ז. **סיכום סעיף ה'**: הסטרא אחרא מורכבת מי"א כתרין דמסבואתא, משום שהחיות המחיה אותם מובדלת מהם. לכן, הכח לבירור הסטרא אחרא נובע מהמקיף של צד הקדושה שלמעלה מעשר הספירות, היא בחינת עתיק - "טל השמים".

ח. **להלן ציטוט מהמשך תרס"ו המצויין כאן**: וכמו על דרך משל עמל מלאכה בשדה, כשמייעה ביגיעה עצומה לעבוד אדמתו ולתקנה להסיר כל דבר המונע אל הצמיחה עד שתהיה כתיקונה, אז דווקא יצמח בריבוי מאד ויראה הצלחה רבה בטוב מלאכתו... וכמו כן בעיון הטוב בדברי תורה בכל כח שכלו בטורח לייגע את עצמו הרבה ולעמוד זמן רב... יבוא לעומק האמיתי בעומק אחר עומק עד שכל העלם יתגלה לו, לפי שמגיע בבחינת העלם העצמי שנמשכים משם גילויים בבחינת אין סוף.

העצמי (דתורה), עין²⁹ לא ראתה אלקים זולתך³⁰.

ז) ויש להוסיף, דמכיון שבסטרא אחרא הוא במספר י"א, היינו שגם המקיף נכלל בהמספר, לפי שהוא החיות שמחי' אותם כנ"ל, לכן, על ידי בירור הי"א כתרין דמסאבותא, נעשה על דרך זה גם בקדושה, שגם בחינת עתיק (שהיא לא בחושבן הספירות) נמשכת בהעשר ספירות בפנימיותם³⁰. וענין זה הוא חידוש גדול יותר מההמשכה דעתיק לברר בירורים (שההמשכה למטה היא רק נתינת כח). ומזה מובן, שבענין זה (המשך עתיק בהעשר ספירות בפנימיותם, שנעשה על ידי עבודת הבירורים) מתגלה גם העצמות (שאינו מוגדר בשום גדר) עוד יותר³¹. וזהו ויתן לך, יתן ויחזור ויתן³², דנתינה הראשונה היא המשכת העלם העצמי (ויתן לך האלקים) בכדי לברר בירורים, וזה שיחזור ויתן, הוא המשכת וגילוי העצמי שנעשה על ידי עבודת הבירורים.

ועל ידי ויתן לך האלקים, המשכת העלם העצמי בשני אופנים הנ"ל (יתן ויחזור ויתן), נמשך גם מטל השמים ומשמני הארץ וגו', מקרא משנה וכו', וגם מטל השמים כפשוטו, דטל לא מיעצר³³ (ובפרט שמלכתחילה אין סלקא דעתך לעכב חס ושלום), וכן משמני הארץ ורוב דגן ותירוש כפשוטם, ובתכלית ההרחבה, ועד לבנין בית המקדש השלישי, יעקב שקראו בית³⁴, ומשם אורה יוצאת לכל העולם כולו³⁵, שעושים את כל העולם דירה לו יתברך³⁶.

(29) ישעי' סה, ג.

(30) ראה עד"ז ד"ה ויתן לך תרנ"ד (סה"מ שם ע' סח).

(31) להעיר מהמשך תרס"ו שם (ס"ע צג) "ויתן לך האלקים (העלם העצמי) שיהי' בכחו לברר בירורים, וע"י הבירורים יהי' גילוי בחי' העלם העצמי".

(32) פרש"י עה"פ, מב"ר פרשתנו פס"ו, ג.

(33) תענית ג, א.

(34) שבת ק"ח, ב. פסחים פח, א.

(35) ראה ירושלמי ברכות פ"ד סוף ה"ה. ויק"ר פל"א, ז. וראה מנחות פו, ב ובפרש"י שם.

ביאורים

ט. סיכום סעיף ו: המשכת בחינת עתיק למטה נעשית בכח המשכת עצמות אור אין סוף, וזהו "ויתן לך האלוקים" - בחינת העלם העצמי של אור אין סוף. על פי זה מבואר מה שיצחק ברך את יעקב בתורה, דהיינו היגיעה בתורה, שעל ידה מגיעים לבחינת ההעלם העצמי של התורה.

י. סיכום סעיף ז: על ידי בירור הי"א כתרין דמסבואתא נמשכת בחינת עתיק בפנימיותם של עשר הספירות, וגילוי העצמות שעל ידי כך נעלה יותר מגילוי העצמות הנמשך בכדי להמשיך את בחינת עתיק למטה. המשכה זו נכללת במילה "ויתן", עליה אמרו "ויתן ויחזור ויתן", כלומר שתי נתינות, שהם שתי בחינות בהמשכת העצמות.

סיכום המאמר

בברכת יצחק "ויתן לך האלוקים וגו'" מופיע שם 'אלוקים' המורה על מידת הגבורה, אף על פי שבדרך כלל הברכות הן משם הוי' המורה על מידת החסד. בדומה לכך, אף בברכה הראשונה שנתברך יצחק מהקב"ה נאמר "ויברך אלוקים". מכאן ששתי הברכות שייכות זו לזו בכך ששתיהן מבחינת הגבורה, אשר ההשפעה ממנה היא בריבוי ובלי גבול

על אף ההשוואה בין שתי הברכות, ברכת יצחק "ויתן לך" נעלית יותר מהברכה שנתברך יצחק מאלוקים (כמוכח מכך שיצחק נזקק לברך את בניו בברכת "ויתן לך", על אף שהברכה שנתברך מהקב"ה נמשכה גם לבניו). העילוי בברכת "ויתן לך" יתבאר על פי תוכנה של ברכה זו, כדלהלן.

תוכן ברכתו של יצחק "ויתן לך" הוא המשכת אור עליון אשר בכוחו לברר את ניצוצות הקדושה שבעשיו. אור עליון זה הוא בחינת עתיק, שהוא אור מקיף הנעלה מעשר הספירות, אשר דווקא על ידו ניתן לברר את הסטרא אחרא:

הסטרא אחרא מורכבת מ"א כתרין דמסבואתא (כיוון שהחיות המחיה אותם מובדלת מהם), וכח הקדושה שכנגד בחינת הי"א שבסטרא אחרא הוא אור המקיף שלמעלה מעשר הספירות (עתיק), והוא "טל השמים" הנזכר בברכת יצחק.

זאת ועוד, בברכת "ויתן לך" נמשך עצמות אור אין סוף - הנעלה מבחינת עתיק - אשר בכוחו בחינת עתיק נמשכת למטה. וזהו "ויתן לך האלוקים" - בחינת העלם העצמי של אור אין סוף (על פי זה מבואר מה שיצחק ברך את יעקב בתורה, דהיינו היגיעה בתורה, שעל ידה מגיעים לבחינת ההעלם העצמי של התורה).

יתירה מזו, על ידי בירור הסטרא אחרא נמשכת בחינת עתיק בפנימיותם של עשר הספירות, וגילוי העצמות שעל ידי כך נעלה עוד יותר מגילוי העצמות הנמשך בכדי להמשיך את בחינת עתיק למטה. המשכה זו נכללת במילה "ויתן", עליה אמרו "ויתן ויחזור ויתן", כלומר שתי נתינות, שהם שתי בחינות בהמשכת העצמות.

לסיכום: בברכת "ויתן לך" ארבע מעלות: א. השפעה ממידת הגבורה באופן של ריבוי ובלי גבול (אשר בזה היא משתווה לברכה שנתברך יצחק מהקב"ה, מה שאין כן המעלות הבאות). ב. המשכת בחינת עתיק - "טל השמים". ג. המשכת עצמות אור אין סוף, על ידו נמשכת בחינת עתיק למטה - "ויתן לך האלוקים". ד. המשכת עצמות אור אין סוף שעל ידי המשכת בחינת עתיק בפנימיותם של עשר הספירות - "ויתן ויחזור ויתן".

”

כאשר יתבונן במצבו אליבא דנפשיה, יכול לחשוב שאינו שייך ללימוד החסידות, ובפרט לפעול על הזולת.

והמענה על זה - שכיום אין זמן לדחות את לימוד החסידות עד לסיום ההכנות. צריכים ללמוד את החסידות של הרבי, לחזור וללמוד, "ווייטער לערנען און ווידער לערנען", "האַלטן זיך אָן דעם רבי'נס קליאַמקע", ו"המאור שבה" - העצמיות של הרבי שהכניס בתורתו - "מחזירו למוטב", "דער רבי וועט אים שוין אַרויסשלעפן פון אַלע בלאַטע'ס".

ולא עוד אלא שאפילו אם נמצא במעמד ומצב שעדיין יש לו ספקות בנוגע להרבי (אם הוא בעל הבית על הכל, ויכול הכל, ובמילא אינו יכול להתחבא ממנו), עליו ללמוד את תורת החסידות של הרבי - "תורה צוה לנו משה", אע"פ ש"תורה" בגימטריא תרי"א, היינו, שחסר עדיין בהענין דאנכי ולא יהיה לך . . . ודוגמתו בנוגע להרבי, כמובן ממאמר רז"ל (ע"פ נגלה) "החולק על רבו כחולק על השכינה" - כי, על ידי לימוד תורתו "וועט ער זיך האַלטן אָן דעם רבי'נס קליאַמקע און זיין מיט אים אויף איין וואַגן".

(משיחת כ' מנ"א השי"ת)